

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Dato 18. oktober 2019
Fra Guri Barka Martins, generalsekretær

grønn
ungdom

SAKSPAPIRER TIL SST-15-19

Møtedato: 24. oktober 2019

Møtested: Kommer

Møtetid: 18:00-21:00

Saksliste

147 Godkjenning av innkalling

148 Valg av ordstyrer og referent

Innstilling: Rauand Ismail, *ordstyrer*
Margit Fausko, *referent*

149 E-postvedtak siden sist møte

v/ Guri Barka Martins, generalsekretær

O

150 Orienteringsrunde

Hva har du jobbet med siden sist møte?

Hvilke eksterne aktører har du hatt politisk kontakt med?

Talspersoner: Hva skjer i De Grønne (SST og på Stortinget)?

Internasjonal kontakt: Hvilke prosjekter jobber IU med?

O

151 Status fylkeslag

v/ Saida Tufa, fylkessekretær

O

152 Oppfølging av ungdomskandidater (ettersendes)

v/ Teodor Bruu, talsperson

V

153 Politisk Uttalelse: Norge trenger en ny GMO-lovgivning

v/ Tobias Stokkeland, sentralstyremedlem

D

154 Politisk uttalelser til LS som ikke har vært innom SST

v/ Guri Barka Martins, generalsekretær

D

155 Gjennomgang av internprogram til LS (ettersendes)

v/ Guri Barka Martins, generalsekretær

D

155 Orientering om landsmøteforberedelsene

v/ Guri Barka Martins, generalsekretær

O

Deretter møtekritikk

O er orienteringssaker

D er debattsaker

V er vedtakssaker

Guri Barka Martins,
Generalsekretær

Stavanger, 18. oktober 2019

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Tobias Stokkeland, sentralstyremedlem
Dato 18.10.19
Saksnr. SST-15-19-153

grønn
ungdom

POLITISK UTTALELSE:

NORGE TRENGER EN NY GMO- LOVGIVNING

Bakgrunn

Hva er GMO?

GMO står for Genmodifiserte Organismer. Genene er oppskriften på alle organismer, og styrer hvordan hver enkelt organisme utvikler seg og dens egenskaper¹. Genmodifiserte organisme er derfor organismer der mennesker har endret organismers gener for å tilegne dem egenskaper den per i dag ikke har. Mennesker har tatt steg for å endre arters DNA siden vi begynte å selektivt avle frem arter som passer bedre til behovene våre, som for eksempel har ført til at bananer i dag smaker bedre og har mindre frø enn den en gang hadde². I senere år har man utviklet teknologi som gjør det mulig å ta ett gen fra en art og erstatte det i en ny³. Dette har vært med å gjøre landbruket i verden mer produktivt, og løst flere utfordringer i matproduksjon. Genmodifiserte organismer i matproduksjon kan gå fra å øke artens produktivitet, for eksempel ved å injisere et gen som gjør at en kan bruke et mindre skadelig sprøytemiddel eller gjøre det resistent mot råte fra sopp som kan ødelegge avlinger, men også løse andre problemer ved moderne matproduksjon, for eksempel ved å modifisere visse planter til å produsere omega-3 olje, som vi kan bruke til at oppdrettslaksen blir like sunn, selv med vegetabilsk fôr⁴.

Lovverk rundt bruk av GMO i verden varierer fra område til område. Eksempelvis har EU og USA svært forskjellige prosedyrer, som har ført til at blant annet over 90% av all bomull og mais i USA er GMO, mens EU er langt mer restriktive^{5,6}. Norge har et av verdens strengeste regelverk angående GMO⁷, i form av genteknologiloven⁸.

¹ <https://snl.no/gen>

² <https://www.sciencealert.com/fruits-vegetables-before-domestication-photos-genetically-modified-food-natural>

³ <https://www.vox.com/2014/11/3/18092720/how-do-you-make-a-gmo-anyway>

⁴ <https://tv.nrk.no/serie/folkeopplysningen/2016/KMTE50009415>

⁵ <https://geneticliteracyproject.org/2015/09/02/gmos-us-vs-eu-united-states-regulates-usage-europe-fears-risks-technology/>

⁶ <https://www.centerforfoodsafety.org/issues/311/ge-foods/about-ge-foods>

⁷ <https://gmo.geneticliteracyproject.org/FAQ/where-are-gmos-grown-and-banned/>

⁸ <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1993-04-02-38>

Genteknologiloven er svært restriktiv, og har resultert i et effektivt forbud, der kun en form for nellik med endret blomsterfarge har blitt godkjent⁹. Siden Genteknologiloven ble vedtatt i 2004 har loven stått relativt uforandret. I 2018 gikk Bioteknologirådet inn for en modernisering av Norges GMO-lovgivning, grunnet utvikling i metoder for å utføre GMO og økt kunnskapsgrunnlag om konsekvenser fra GMO¹⁰. Saksbehandler mener derfor det er på tide med en debatt i GU om GMO.

Drøfting

En større åpning for gmo vil potensielt ha positive konsekvenser innenfor flere områder.

Miljø

Miljøeffekten er mulig det mest sentrale spørsmålet for Grønn Ungdom angående GMO. Det finnes positive miljøkonsekvenser som har funnet sted på grunn av genmodifiserte organismer. GMO har redusert verdens forbruk av kjemiske plantevernmidler med 37% globalt, og økt avlingenes størrelser med 22%¹¹. Sprøytemidler har negative konsekvenser for store deler av økosystemene i direkte eller indirekte kontakt med sted der det blir brukt¹², og nedgangen av sprøytemidler grunnet gmo er derfor svært positiv i et miljøhensyn. Større avlinger er også positivt av et miljøhensyn. Landbruket i dag er ikke spesielt miljøvennlig, blant annet fordi økt økt matproduksjon er med å rasere urørt eller lite berørt natur, i tillegg til at klimagassutslippene til landbruket er store. De økte avlingene skapt av gmo er her positive, der det gjør at man kan dekke en større andel av matbehovet på det samme areal og redusere klimagassutslipp per enhet mat.

En miljørisiko ved bruk av genmodifiserte organismer er at avlingers DNA kan spre seg til naturen, og i enkelte tilfeller også blande seg med ville populasjoner av samme art. Det er eksempler på dette i USA, der modifiserte gen har blitt oppdaget opp mot 15 kilometer fra stedet GMO-arten var i bruk¹³. Det skal sies at dette er lite utbredt, og at denne bekymringen også gjelder for vanlig foredlet organismer.

Etikk

En stor del av Grønn Ideologi er prinsippet om at vi ikke skal tukle for mye med naturen. Genmodifisering er en måte å tukle med naturen på som man kan argumentere for å være mer etisk problematisk enn det vi allerede gjør, som unaturlig arealbruk og avl. Dette er fordi vi ikke bruker evolusjon, som er naturens måte å utvikle på, og avle frem arts medlemmer med egenskaper bedre egnet til det vi bruker arten til, men hopper over denne mer tidkrevende prosessen, og bare "klipper ut" et gen fra en art og "limer det inn" i et annet. Det å "leke gud" på denne måten er noe enkelte vil ha reservasjoner på.

⁹ <https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/naturmangfold/innsiktsartikler-naturmangfold/genteknologi/id2339898/>

¹⁰ <http://www.bioteknologiradet.no/2018/12/test-nyhet-om-genteknologiuttalelse/>

¹¹ <https://geneticliteracyproject.org/2014/11/05/gmo-meta-study-pesticide-use-down-37-yields-up-22-profits-rise-68/>

¹² <http://sitn.hms.harvard.edu/flash/2015/challenging-evolution-how-gmos-can-influence-genetic-diversity/>

¹³ http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B7GVS-4Y71D54-3&_user=10&_coverDate=03%2F31%2F2010&_rdoc=1&_fmt=high&_orig=search&_origin=search&_sort=d&_docanchor=&_view=c&_searchStrId=1476968002&_rerunOrigin=scholar.google&_acct=C000050221&_version=1&_urlVersion=0&_userid=10&md5=7a1b201c3bdc79799ca545dd2cc061d7&searchtype=a

På en annen side er grønn ungdom en organisasjon som mener det er etisk riktig å begrense ødeleggelsene fra klimaendringene og de negative miljøkonsekvensene så mye som mulig. Innenfor rimelig tvil kan man, basert på argumentene i avsnitt om miljø over, konkludere med at de største negative miljøkonsekvensene til landbruket vil bli redusert som følger av en løsere lovgivning rundt GMO, som igjen vil føre til at vi bedre vil følge opp en etisk plikt om å begrense miljø og klimakonsekvenser der mulig.

Selvforsyning

Et argument for å løse opp i regelverket rundt GMO er at det vil øke Norges selvforsyningsgrad. Norge er i dag fullstendig avhengig av å importere mat fra andre land, og får kun 50% av maten vår fra vår egen matproduksjon. At vi må importere såpass mye mat fra andre land har flere negative sider, som i noen tilfeller høyere klimagassutslipp¹⁴, og en større del av pengene fra norsk matkonsum går til internasjonale selskaper i stedet for norske bønder og selskaper. Økt bruk av GMO vil etter alle solemerker øke norsk matproduksjon, som igjen vil øke norsk selvforsyningsgrad. Derfor vil en mer åpen lovgivning angående GMO slå ut positivt på Norges selvforsyningsgrad.

Økonomi

Som nevnt vil etter all sannsynlighet en større åpning for GMO være positivt for norsk økonomi, ettersom produktiviteten i landbruket øker.

Helseproblematikk

Ett argument som blir holdt mot Genmodifiserte organismer er at det er helseskadelig, og spesielt påstanden om at Genmodifisert mat kan være kreftfremkallende har fått belegg, mye på grunn av bilder fra en studie gjort på rotter i 2012¹⁵. Etterprøving og av denne studien har siden vist at den har store forskningsmessige problemer, og kan ikke ligge til grunn for et standpunkt om kreft-fremkallelse som resultat av GMO¹⁶. På den andre siden viser større studier at EU-godkjente GMO produkter er minst like trygge som annen mat¹⁷. Bruk av GMO være til hjelp når det kommer til helse, grunnet positive helseeffekten endring av gensammensetning i en art kan ha i matproduksjon, som i eksempelet med laksefor i avsnitt 1.

Strategiske argumenter

I Norge i dag har det vært relativt stor konsensus angående GMO og genteknologiloven¹⁸, og vi vil bryte med denne hvis vi går inn for en oppmykning i GMO-lovgivningen. Deler av miljøbevegelsen er og mot GMO, som for eksempel Greenpeace¹⁹. Dette kan skape reaksjoner. På en annen side har grønn ungdom i løpet av de siste par årene i effekt gått inn for kjernekraft, noe som også bryter med både norsk konsensus og store deler av miljøbevegelsen, her og eksemplifisert med Greenpeace²⁰. Det vil dermed ikke bryte presedens i Grønn Ungdom å vedta politikk

¹⁴ <https://naturvernforbundet.no/telemark/nyheter/kortreist-mat-article19235-1844.html>

¹⁵ <https://www.theguardian.com/environment/2012/sep/28/study-gm-maize-cancer>

¹⁶ <https://sciencebasedmedicine.org/the-seralini-gmo-study-retraction-and-response-to-critics/>

¹⁷ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d1be9ff9-f3fa-4f3c-86a5-beb0882e0e65/language-en>

¹⁸ <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/Voteringsoversikt/?p=58692&dnid=1>

¹⁹ <https://www.nrk.no/urix/109-nobelprisvinnere-krever-stans-i-greenpeace-kampanje-1.13022087>

²⁰ <https://www.greenpeace.org/usa/global-warming/issues/nuclear/>

som bryter med store deler av miljøbevegelsen. Det er og saksbehandlerens subjektive mening at GMO og er et tema forbundet med mindre frykt enn kjernekraft, og færre har en dannet sterk mening om dette enn ved kjernekraft. Det er og saksbehandlers erfaring at de gangene folk faktisk nevner dette på for eksempel en stand, er det i støtte av GMO.

Spørsmål til diskusjon

- Er de positive miljøeffektene av å åpne opp for GMO verdt den politiske risikoen?
- Kan Grønn Ungdom etisk stå inne for å endre gensammensetningen til arter på denne måten?

Saksbehandlers konklusjon

Saksbehandler konkluderer med at de positive sidene ved å erstatte genteknologiloven med et lovverk som åpner for restriktiv bruk av GMO i Norge utveier de negative, og at Grønn Ungdom burde vedta at en støtter en slik endring av politikk.

Sentralstyrets innstilling

F1: Resolusjonen «Norge trenger en ny GMO-lovgivning» vedtas slik den foreligger.

Vedlegg:

- Norge trenger en ny GMO-lovgivning

Med vennlig hilsen

Tobias Oftedal Stokkeland
Sentralstyremedlem Grønn Ungdom

Bergen, 27.09.19

NORGE TRENGER EN NY GMO-LOVGIVNING

I verden i dag møter vi store problemer angående matproduksjon. Flere munnar skal mettes, og dagens landbruk fører med seg store miljøproblemer i form av sprøytemiddelbruk og store klimagassutslipp. En modernisering i genteknologiloven, der man åpner for økt bruk av GMO, samtidig som man holder en restriktiv linje i et globalt perspektiv, vil hjelpe Norge å håndtere disse problemene til en større grad enn vi klarer i dag.

Grønn Ungdom vil:

- Endre Genteknologiloven fra å være et effektivt forbud, til et restriktivt regelverk med større åpning for bruk av GMO enn dagens regelverk tillater.
- At Norge skal jobbe for en mye strengere internasjonal regulering av frømonopol og private patenter på genetiske planteressurser.
- At Norge bør bevilge midler til statlig forskning på GMO i et ernærings-, matsikkerhet- og klimatilpassningsperspektiv.

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Guri Barka Martins, generalsekretær
Dato 18.10.19
Saksnr. SST-15-19-154

grønn
ungdom

POLITISKE UTTALELSER PÅ GULS SOM IKKE ER FRA SST

Bakgrunn

Vi tar en diskusjonsrunde på møtet om de uttalelsene sentralstyret ikke har sendt inn (med vekt på de som ligger an til å bli behandlet), for at talspersonene skal få et overblikk over hva resten av sentralstyret mener i de ulike sakene.

Dere finner uttalelsene i sakspapirene til landsstyret. Dette gjelder følgende uttalelser:

- 22.7 Gi rom for relasjonsmangfold**
v/ Camilla Langen, Buskerud
- 22.8 Statlige seremonihus**
v/ Christoffer Tallerås, Innlandet
- 22.9 En ny kalender**
v/ Christoffer Tallerås, Innlandet
- 22.13 Formue og arv (PU: Skatt og velferd, sentralstyret)**
v/ Miriam Langmoen, sentralstyremedlem
- 22.15 Helvegetariske kantiner, NÅ! (Grønn Ungdom Oslo)**
v/ Nora Selnæs, leder i GU Oslo
- 22.16 Innfør kulturrabatt for unge (Grønn Ungdom Vestland)**
v/ Sigird Moltumyr, GU Vestland
- 22.17 Støtt FN i Vest-Sahara, legg press på EU (Grønn Ungdom Vestland)**
v/ Sigird Moltumyr, GU Vestland
- 22.18 Reduser miljøskadeleg reklame (Grønn Ungdom Vestland)**
v/ Sigird Moltumyr, GU Vestland

Spørsmål til diskusjon

- Er du enig i innholdet i uttalelsen?
- Hva bør endres for at GU skal kunne vedta uttalelsen?
- Hvilke argumenter for/mot er det viktig at løftes i debatten på LS?

Med vennlig hilsen

Guri Barka Martins
Generalsekretær

Stavanger, 18. oktober 2019